

AASTA KÜLA 2015 KONKURSI ANKEET

1. KÜLA/ALEVIKU/KÜLADE PIIRKONNA NIMI

(edaspidi nimetatud ühise nimetusena küla)

Pühajõe küla

2. VALD

Toila vald

3. MAAKOND

Ida-Virumaa

4. POSTIAADDRESS

Pühajõe küla, Toila vald

5. KODULEHT

<http://puhajoe.weebly.com>

6. KONTAKTISIK KÜLAS, TELEFON, E-POST

Kersti Liiva, 5158929, kersti.liiva@gmail.com

7. KÜLAELANIKE ARV

Pühajõe on Toila valla suurima elanike arvuga küla, kus elab 2011. aasta rahvaloenduse andmetel **161 inimest.**

8. Küla lühitutvustus (max 10 lauset) - mõni ajalooline fakt, tuntud objekt, kuulus elanik, vaatamisväärsus vms.

Pühajõe küla on selle elanike arvates kõige kaunim koht, mida võiks elamiseks soovida. Ega asjata ei ehitanud Venemaa üks rikkam kaupmees Grigori Jelissejev Pühajõeale oma suvitusvillat, mille 1934. aastal ostsid Eesti tööstusringkonnad ja kinkisid Eesti Vabariigile riigipea suvitusresidentsiks.

Kaunis Oru loss hävis küll 2. maailmasõjas, kuid selle asukoht on osa **Eesti kaunimast maastikupargist**. Riigimetsa Majandamise Keskuse hoole all on Oru park saavutamas oma kunagist ilu. Oru lossi Eesti ajaloo seisukohalt kõige kuulsam peremees oli president Konstantin Päts, kes valiti 1937. aastal Voka valla esimeseks aukodanikuks (Pühajõe oli tollal Voka valla koosseisus).

Külas on veetnud oma lapsepõlve armastatud **helilooja Veljo Tormis**, kelle isa oli Pühajõel köster. Tänu sellele on Pühajõel toimunud mitu aastat **regilaululaager**, kuhu koguneb muusikasõpru üle Eesti.

Pühajõe küla on veel tuntud **Põhjasõja samanimelise lahingu** tõttu. Pühajõe kalmistu juures olev lahingu infotahvel on uuendamisel ja on peagi väljas vaatamiseks kõigile huvilistele.

9. Millised organisatsioonid, seltsid, huvigrupid külas tegutsevad?

Pühajõe külas tegutseb alates 2008. aastast **MTÜ Pühajõe Tegijate Selts**, kuhu kuulub 16 liiget. 2014. aastast on selts MTÜ Kirderanniku Koostöökogu liige (üks 26st LEADER tegevusgrupist Eestis). Pühajõe külas asuvad ka **Toila Gümnaasium, motokrossirada ja targa maja** põhimõttel tegutsev **majutusasutus Motovilla**. Suurimaks arhitektuurseks vaatamisväärsuseks on **Pühajõe kirik**, mille **pastoraadihoonet** on MTÜ Pühajõe Tegijate Selts aidanud ka renoveerida ning

kasutab seda külamajana koos kogudusega..

10. Millised on küla peamised eesmärgid? Millal valmis küla arengukava?

Külaseltsi põhikirjaline eesmärk on Pühajõe **külaelu arendamine ja edendamine**. Seltsi põhitegevusteks on ühistegevuse viljelemine, ürituste korraldamine, investeringute kaasamine küla arendamiseks, kultuuripärandi säilitamine, kogukonna huvide esindamine ja elukeskkonna taristu arendamine. Täpsemalt kirjeldatakse seda **2015. aasta** kevadel valminud küla arengukavas.

11. Milliseid traditsioonilisi ettevõtmisi on külal:

- a) külasiseselt
- b) koos teiste küladega
- c) rahvusvahelise koostööna

Külaseltsil on mitu traditsioonilist üritust. Oma külaelanikele korraldatakse **vastlapäeva, käsitööpäeva ja koduloolist jalgrattamatka**, kus tehakse lähemat tutvust kodulähedaste huviväärsustega. Sügiseti on traditsiooniks **väljasõidud maakonna põnevatesse kohtadesse**. Ülevallaliste üritustena on selts korraldanud **rohevahetust ja igamehe rallit**.

12. Õnnestunud projektid, ettevõtmised 2012-2014 aastal (eesmärk, mida tehti, kui palju inimesi kaasati, kes oli sihtrühm, kes rahastaja või tehti omavahenditega).

Eelmisel aastal otsustas selts laiendada oma tegevust külapiiiridest väljapoole ja kaasata üritustesse rohkem rahvast. Kevadel korraldati **rohevahetus**, kuhu kutsuti vallalehe vahendusel osalema kogu valla elanikud. Rohevahetusel said taimehuvilised vahetada taimi või neid lihtsalt ära anda ning huvi ürituse vastu oli üllatavalt suur - päeva jooksul käis läbi ca. 50 inimest.

Mullu sügisel viis selts läbi esimese **Pühajõe igamehe ralli**, mis oli mõeldud tehnikahuvilistele ja pakkus võimaluse kogu perega üheskoos meeleolukalt aega veeta. Krossirajal toimunud mõõduvõtmises võisid osaleda huvilised tervest maakonnast. Üritus leidis kajastamist Toila valla lehes ja Ida-Viru maakonna päevalehes "Põhjarannik". Võistlejaid oli ühtekokku 23 ning pealtvaatajaid umbes 80 inimese ringis.

Samal ajal jätkati seltsiliikmetele mõeldud ürituste ja tegemistega. 2012. rajati külasse **võrkpalliväljak**, mida saavad kasutada kõik külaelanikud. Eeskätt on see mõelnud noortele ja lastele.

Seltsi liikmete seas on olnud kõige populaarsem ettevõtmine **jalggrattamatk**, mis on toimunud kolm korda. 2012. aastal sõideti ratastega maakonna ühe suurema looduslikuma huviväärsuse Päite panga juurde ja väisati koos koduloolase Olav Vallimäega Pühajõe kalmistut. 2013. aastal pedaaliti ringi ümberkaudsetes külates Vokas ja Altkülas ning testiti Toila vastvalminud kergliiklusteed. 2014. aasta taasiseisvumispäeval viis rattamatk Konju mõisa kitsefarmi. Rattamatkadest on samuti osavõtt olnud väga suur, ligi 50 inimese ringis, s.h. pooled neist on lapsed.

Igasügisised väljasõidud on seltsiliikmed viinud Tagavälja tallu verivorsti valmistama, Avinurme elulaadikeskusesse laastukorvi punuma ja Kõrtsialuse küla savituppa. Kevadistel käsitööpäevadel on meisterdatud linnumaju, õnnitluskaarte ja kinkekotte. Lumerohkel talvel on üheskoos vastlaliugu lastud. Seltsi liikmetele mõeldud üritustel osaleb keskmiselt 50 inimest.

Nimetatud üritusi on korraldatud kogutud liikmemaksude ja vallalt saadud tegevustoetuse eest.

13. Milliseid ja kellele suunatud tegevusi on plaanis ellu viia aastal 2015?

Kavas on jätkata küla seltsielu edendamisega ja erinevate ürituste korraldamisega. Samuti on

eesmärgiks **suurendada seltsiliikmete arvu** ning kaasata oma üritustesse järjest rohkem küla- ja vallaelanikke. Seetõttu kavandame 2015. aasta maisse **ülevallalist rohevahetust**. Kevadel on ka **tammede istutamine** plaanis. Taasiseseisvumispäeval istuvad seltsliikmed taas rattasadulasse, et üheskoos **kodukanti paremini tundma õppida**. Sügisene väljasõit on seekord Narva suunas.

14. Kuidas olete külakogukonnana kaasa aidanud:

- a) kohapealse ettevõtluse arengule,
- b) heakorrale, keskkonnahoiule, mälestiste või kultuuripärandi kaitsele,
- c) haridus- ja kultuurielule, traditsioonide säilimisele, põlvkondadevahelise sideme tugevdamisele,
- d) kogukonna ühtsustunde tugevdamisele.

Kogukonna ühtsustunde tugevdamisele, traditsioonide säilimisele ning haridus- ja kultuurielu elavdamisele aitas kaasa 2011. kevadel **Pühajõe küla 770. aasta juubeli** tähistamine, kus esitleti vanima küla põliselaniku ja koduloolase Olav Vallimäe **raamatut "Pühajõe küla 1241-2011"**.

Raamat käsitleb põlistalude kujunemist, Oru lossi ehitamist ning Pühajõel paiknevate sildade ja veskite käekäiku. Raamat oli järg 2000. aastal sama autori sulest ilmunud ajaloolisele ülevaatele. Mõlemad trükised nägid ilmavalgust tänu külaseltsi kirjutatud projektidele ja saadud LEADER-toetustele. Samaaegselt raamatu väljaandmisele avas külaselts **oma veebilehe**.

Põlvkondadevahelise sideme tugevdamise ja noorte kaasamise eesmärgil valmistasid raamatuesitluse ning aastapäevapeo ette **Pühajõe küla lapsed**, kes on olnud osalised ka vastlapäevade läbiviimisel ja veebilehe tegemisel. Küla lastele ja noortele oli suunatud ka üks LEADRI toetuse saanud projekt: 2011. aasta kevadisel koolivaheajal said noored 7päevase koolituse projekti olemusest, kirjutamisest, meeskonnatööst jms.

Küla paremale heakorrale oli suunatud 2011. aasta **talgupäev**, mil seltsiliikmed korrastasid koos koguduse liikmetega Pühajõe kiriku ümbrust. Talgupäeva kavatsime korraldada ka sel kevadel. Selleks aastaks on kavandatud veel keskkonnahoiuteemaline tegevus - **jäätmejaama rajamine** -, et soodustada küla majapidamistes prügi sorteerimist. Ning teeme uuenduskuuri külas asetsevatele postkastidele ja selle ümbruses olevale asukohale.

Mälestiste või kultuuripärandi kaitseks on külaselts kirjutanud mitu projekti, mille raames on õnnestunud LEADER toetusega renoveerida ja sisustada ajalooline Pühajõe kiriku pastoraadihoone.

Kohalikku ettevõtlust on selts toetanud eeskätt sellega, et on tellinud **teenuseid ja toitlustust küla või valla ettevõtjatelt**.

15. Kuidas tutvustate küla lugu ja traditsioone? Kas talletate küla ajalugu?

2010. aasta kevadel käivitati projekt "**Pühajõe küla ajalugu**", mille käigus valmis Olav Vallimäe sulest järjekordne uus **raamat** ja seltsile kodulehekülg. Projekti toetas LEADER programm. Olav Vallimäe poolt kirjutatud kaks teost annavad ülevaate küla põliselanikest, sildadest ja Pühajõe jõest. Paremale küla ajaloo tundmisele aitavad kaasa ka iga-aastased koduloolised rattamatkad.

16. Kuidas toimub küla ja kohaliku omavalitsuse koostöö?

Küla ja kohaliku omavalitsuse koostöö avaldub peamiselt selles, et Toila vald eraldab MTÜ Pühajõe Tegijate Seltsile iga-aastast **tegevustoetust**. Ja taotlemise korral on võimalik saada toetust ka vallasiseste ürituste korraldamiseks. Selts on seda võimalust kasutanud ning toetust on meile eraldatud. Samuti on võimalik oma üritusi reklaamida vallalehes. Koostöö valla kultuuritöötajaga on väga hea, osutatakse alati vajaduse korral abi.

17. Miks peaks teie küla/külade piirkond/alev saama Aasta külaks?

Tunnustust väärrib MTÜ Pühajõe Tegijate Seltsi tegutsemislust ja soov arendada oma küla, aga ka valda laiemalt. Eriti tasub esile tõsta asjaolu, et **küla tegemistesse haaratakse kaasa noori**, andes ka neile vastutust külaelu huvitavaks muutmise eest ja sidudes neid seeläbi tugevamini kodukohaga. Aktiivsuse seisukohalt on oluline, et ürituste **korraldamisega on seotud kõik seltsi liikmed**, mitte üksikutest entusiastidest koosnev toimkond.

Külaseltsi aktiivsus on jäänud silma ka LEADER tegevusgrupile - Kirderanniku Koostöökogule -, kes on toonud Pühajõe küla tegemistega tutvuma külalisi mitmetest Eesti piirkondadest.

18. Kui soovid lisada, mis on teie külas erilist, silmapaistvat või kust leida lisamaterjali, siis pane see siia kirja.

Pühajõe küla, eeskätt Oru lossi ja pargi looga saab põhjalikult tutvuda Maire Uustali koostatud raamatus "Oru park". Küla ajalugu on üksikasjalikult käsitletud Olav Vallimäe trükistes "Pühajõe küla 1241-2000" ja „Pühajõe küla 1241-2011“.

Pühajõe külas asuvast Oru pargist on saanud 1997a. alguse promenaadi traditsioon, mida peetakse igal aastal ka tänaselgi päeval ja seda võib nimetada valla esindusürituseks. Pargis on olemas laululava, kus toimuvad erinevad üritused, viimati näiteks 7. märtsil korraldati seal talvist laulupidu "Jää hää!“.

Pühajõe külas asub ka motokrossi rada, kus mitu korda aastas üldjuhul suveperioodidel peetakse motokrossivõistlusi.

Pühajõeküla vastlapäev 2015